

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦІВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Планування і організація туристичного бізнесу»

Вибірковий компонент освітньо-професійної програми «Туризм»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»
мова навчання – українська

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2021-2022 навчальний рік

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Планування і організація туристичного бізнесу»

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Планування і організація туристичного бізнесу» є логічним продовженням освоєння здобувачами вищої освіти спеціальності «Туризм» циклу вибіркових компонентів, освоєння якої передбачає підвищення рівня професійної компетенції майбутнього фахівця у сфері туризму та набуття нових необхідних якостей у сфері послуг щодо організації туристичного бізнесу в Україні.

Увага приділяється наданню здобувачам вищої освіти (далі здобувачі) відповідних навичок і вмінь щодо створення та організації діяльності підприємств туристичного бізнесу.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що значна увага приділяється аспекту практичної підготовки майбутніх працівників, які самостійно визначають стратегію діяльності туристичного підприємства; розробляють основні засновницькі документи для відкриття туристичного підприємства; формують туристичний продукт; визначають та формують ресурсне забезпечення діяльності підприємства туристичного бізнесу; здійснюють економічне обґрунтоване корегування цін на послуги туристичного підприємства; визначають напрямки реклами політики туристичного підприємства та організовують його рекламну діяльність.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Тюріна Діна Миколаївна, доцент кафедри менеджменту, канд. пед. наук, доц.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, Робочий номер телефону – 707-18-02.
E-mail	7114729@gmail.com
Наукові інтереси	<ul style="list-style-type: none"> – теоретичні та методологічні засади дослідження туризму; – аналіз ресурсного забезпечення розвитку туристичної індустрії; – особливості ділової етики в туризмі; – особливості обліку туристичної діяльності.
Професійні здібності	<ul style="list-style-type: none"> – професійні знання і значний досвід теоретико-методологічних засади дослідження в туристичній сфері; – значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=J86Hm4QAAAAJ Web of Science: https://publons.com/researcher/1930881/ (WoS Researcher ID: I-2977-2018). Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56677877800 .

	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1506-5849
--	--

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 13.55 до 15.15 в аудиторії № 5 Навчально-науково-виробничого центру НУЦЗУ. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета навчальної дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» – засвоєння студентами теоретичних основ планування та організації туристичного бізнесу на ринку України.

Вивчення дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» забезпечує засвоєння матеріалу таких дисциплін загальної підготовки, як «Страхування у сфері туризму», «Іміджелогія та PR у туризмі» .

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Рік підготовки	4 курс
Семestr	8-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	20
- практичні заняття (годин)	24
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсова робота (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	46
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» ґрунтуються на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення дисциплін загальної підготовки на попередніх етапах навчання, таких як: «Економічна теорія», «Економіка підприємства», «Туроперейтинг», «Маркетинг у туризмі».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми Туризм вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

<i>Програмні результати навчання</i>
-
<i>Дисциплінарні результати навчання</i>
Здатність розуміти і пояснювати наявне туристичне законодавство, національні й міжнародні стандарти з обслуговування туристів.
Здатність забезпечувати відповідальність туристського продукту потребам інтересам різних груп споживачів.
Здатність продемонструвати розуміння дотримання професійних і етичних стандартів високого рівня у діяльності в туристичній галузі.
Здатність визначати та пояснювати особливості мистецтва спілкування, управління конфліктами і стресами при реалізації послуг туристичної анімації.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

<i>Програмні компетентності (загальні та професійні)</i>
-
<i>Очікувані компетентності з дисципліни</i>
Розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу
Здатність до обґрунтування вибору методів та прийомів здійснення підприємницької діяльності в сфері туризму; здатність користуватися нормативно-правовим забезпеченням у туристській діяльності; здатність до організації та оформлення ділових відносин через систему договорів; здатність до розробки бізнес-планів; здатність до оцінки ризиків та можливих шляхів їх уникнення; здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації,
Спроможність здійснювати моніторинг туристичної діяльності та туристичної активності, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію для розрахунку економічних і соціально-економічних показників, що характеризують діяльність суб'єктів господарювання

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

ТЕМА 1. ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ
 Виникнення та розвиток туризму. Туристичний бізнес та його еволюція. Історія розвитку туризму в Україні. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні.

ТЕМА 2. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
 Послуги туризму, їх сутність і специфіка. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці. Комплексність туристичних послуг. Класифікація туризму. Фактори розвитку туристичних послуг. Міжнародний туризм.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОСНОВА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ТЕМА 3. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

Принципи підприємницької діяльності в туристичному бізнесі. Особливості виникнення і розвитку туристичного підприємництва. Специфіка підприємницької діяльності в Україні. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності. Туристична індустрія: організатори туризму; перевезення; готельна індустрія; система громадського харчування; страхування; система розваг; банківські та фінансові послуги; інформаційні послуги в туризмі.

ТЕМА 4. ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні. Державні органи регулювання туризму в Україні. Нормативно-правова база туристичної діяльності. Ліцензування туристичних послуг. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності.

ТЕМА 5. СУТНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Поняття «стратегії» в туризмі. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств. Процес обґрунтування економічної стратегії підприємства та розробка стратегічних альтернатив. Специфічні особливості стратегії розвитку туристичних підприємств. Етапи формування підприємницької стратегії.

ТЕМА 6. ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ: СКЛАДОВІ ТА ФОРМУВАННЯ

Поняття, структура та складові туристичного продукту. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність. Планування продажу туристичного продукту.

ТЕМА 7. ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Основні етапи створення туристичного підприємства. Розробка засновницьких документів. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства туристичного бізнесу. Виробнича база підприємств туристичного бізнесу.

ТЕМА 8. УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Особливості управління підприємством туристичного бізнесу. Суб'єкти управління. Основні підсистеми управління туристичним підприємством. Роль персоналу підприємства. Ризики в туристичній діяльності.

ТЕМА 9. МАРКЕТИНГОВА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Суть і зміст маркетингу в туризмі. Організація і контроль маркетингу туристичного підприємства. Формування ціни та туристичний продукт. Механізм ціноутворення в туризмі. Фактори формування ціни на туристичні послуги. Політика цін на туристичні послуги. Структура ціни на туристичний продукт. Методи ціноутворення в туристичних фірмах.

ТЕМА 10. РЕКЛАМА В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами. Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
8 - й семестр						
Модуль 1. ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ						
Тема 1. Туристичний бізнес в економічній системі України.	9	2	2		5	
Тема 2. Економічні основи туристичної діяльності.	9	2	2		5	
Разом за модулем 1	18	4	4		10	МКР1
Модуль 2. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ — ОСНОВА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ						
Тема 3. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі	9	2	2		5	
Тема 4. Правові основи організації туристичного бізнесу в Україні	9	2	2		5	
Тема 5. Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму	9	2	2		5	
Тема 6. Туристичний продукт: складові та формування	9	2	2		5	
Тема 7. Порядок створення та організація діяльності туристичного підприємства	9	2	4		3	
Тема 8. Управління туристичним підприємством	9	2	2		5	
Тема 9. Маркетингова та цінова політика підприємств туристичного бізнесу	9	2	4		3	
Тема 10. Реклама в індустрії туризму	9	2	2		5	
Разом за модулем 2	72	16	20		36	МКР2
Всього	90	20	24		46	

Теми лабораторних занять - не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Туристичний бізнес в економічній системі України.	2
2	Тема 2. Економічні основи туристичної діяльності.	2
3	Тема 3. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі	2
4	Тема 4. Правові основи організації туристичного бізнесу в Україні	2
5	Тема 5. Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму	2
6	Тема 6. Туристичний продукт: складові та формування	2
7	Тема 7. Порядок створення та організація діяльності туристичного підприємства	4
8	Тема 8. Управління туристичним підприємством	2
9	Тема 9. Маркетингова та цінова політика підприємств туристичного бізнесу	4
10	Тема 10. Реклама в індустрії туризму	2
Разом		24

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено навчальним планом

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамени, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-балльною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної

дисципліни за різними шкалами

За 100-балльною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЕКТС)	За 4-балльною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	
50–54	E	задовільно
35–49	FX	
0–34	F	незадовільно

Критерій оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольної роботи тощо. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліні

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	2	1
	семінарські заняття		
	практичні заняття*	1	4
	модульний контроль*	1	5
Разом за модуль 1			11

Модуль 2	лекції	8	1	8
	семінарські заняття			
	практичні заняття*	9	4	36
	модульний контроль*	1	5	5
Разом за модуль 2				49
Конспект лекцій				10
Разом за поточний контроль				
ІІ. Підсумковий контроль				
екзамен *				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

* – види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за індивідуальну самостійну роботу (за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій тощо).

Поточний контроль проводиться на лекційному та практичному заняттях за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лекційних і практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Критерій поточного оцінювання знань здобувачів *на лекційному занятті* (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балів):

1 бал – здобувач приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Критерій поточного оцінювання знань здобувачів *на практичному занятті* (оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів):

4 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого

всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів за період навчання. Здійснюється шляхом проведення тестування або письмових контрольних робіт під час аудиторних занять.

Тестування – метод оцінювання навчальних досягнень здобувачів, допомагає виявити наявність певних знань, умінь і навичок, засвоєних здобувачами під час аудиторних занять. Застосовуються тестові завдання закритої (з вибором однієї або кількох правильних відповідей) та відкритої (не мають запропонованих варіантів відповідей) форми. Тестування складається з окремих тестів. Тести охоплюють набір завдань, що відповідають структурі та змісту змістового модуля навчальної дисципліни.

Контрольна робота – письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. В роботі має бути розкритий зміст теоретичних питань, визначених викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи – одна академічна година. Роботи виконуються у присутності викладача. Контрольні роботи перевіряються викладачем протягом тижня, після чого оголошуються оцінки.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади. Правильно вирішив усі тестові завдання;

4 бали – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом,

обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності. Правильно вирішив половину тестових завдань;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив меншість тестових завдань;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення. Не вирішив жодного тестового завдання.

Конспект лекцій – це стислий писаний зміст/виклад курсу лекцій однієї навчальної дисципліни; систематично, коротко, логічно й зв’язно передає зміст лекцій курсу; спосіб роботи з текстом, мета якого – зафіксувати й опрацювати його. Кожний здобувач зобов’язаний вести конспект на кожній лекції, стисло занотовуючи поданий викладачем матеріал.

Критерії оцінювання змісту конспектів лекцій здобувача (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

7-10 балів – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем у повному обсязі; матеріал структуровано, інформація представлена у вигляді таблиць, схем, графіків;

3-6 балів – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій та самостійної роботи викладені здобувачем не в повному обсязі;

1-2 бали – конспект лекцій з навчальної дисципліни в наявності, питання лекцій викладені здобувачем частково, питання самостійної роботи не розглядаються;

0 балів – конспект лекцій з навчальної дисципліни відсутній.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – екзамену.

Кожна відповідь на екзамені складається з двох теоретичних питань та одного практичного завдання. Відповідь повинна містити: формулювання сутності основних понять з царині бухгалтерського обліку, нормативно-правове регулювання об'єктів обліку. Питання оцінюються за повнотою відповіді. Практичне завдання оцінюють за правильністю виконання.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

25–30 балів – здобувач безпомилково визначає сутність підприємництва та туристичного ринку; теорії, моделі, принципи, функції підприємницької діяльності; чітко класифікує умови існування та розвитку підприємництва; інтерпретує мотиви і стимули підприємницької діяльності; вибирає та характеризує організаційно-правові форми підприємницької діяльності, види туристичної діяльності; аналізує процес створення власної справи у цілому та туристичного підприємства;

17–24 бали – здобувач вільно викладає фактичний матеріал, але не до кінця розуміє закономірності розвитку підприємницької діяльності, протікання процесу створення власної справи, зміст організаційно-правових форм підприємницької діяльності та види туристичної діяльності, необхідність і значення державної політики та державного регулювання підприємницької діяльності в туризмі, значимість планування підприємницької діяльності в туризмі, необхідність і важливість соціальної відповідальності підприємця;

9–16 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації. Виявляє недоліки в системі та формі викладення теоретичних положень, помиляється у формулюванні спеціальних термінів, визначені причинно-наслідкових зв'язків тощо;

1–8 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, слабо орієнтується у визначені категоріальногоного апарату дисципліни, допускаючи при цьому суттєві неточності;

0 бали – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань. Повне нерозуміння структури дисципліни.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Виникнення та розвиток туризму.
2. Туристичний бізнес та його еволюція. Історія розвитку туризму в

3. Україні.
4. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система.
5. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні
  6. Послуги туризму, їх сутність і специфіка.
  7. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці.
  8. Комплексність туристичних послуг. Класифікація туризму.
  9. Фактори розвитку туристичних послуг. Міжнародний туризм.
  10. Принципи підприємницької діяльності в туристичному бізнесі.
  11. Особливості виникнення і розвитку туристичного підприємництва.
  12. Специфіка підприємницької діяльності в Україні.
  13. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності.
  14. Туристична індустрія: організатори туризму; перевезення; готельна індустрія; система громадського харчування; страхування; система розваг; банківські та фінансові послуги; інформаційні послуги в туризмі
  15. Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні
  16. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні.
    17. Державні органи регулювання туризму в Україні.
    18. Нормативно-правова база туристичної діяльності.
    19. Ліцензування туристичних послуг. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування.
    20. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності.
    21. Поняття «стратегії» в туризмі.
    22. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств.
    23. Процес обґрунтування економічної стратегії підприємства та розробка стратегічних альтернатив.
    24. Специфічні особливості стратегії розвитку турпідприємств.
    25. Етапи формування підприємницької стратегії.
    26. Поняття, структура та складові туристичного продукту.
    27. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність.
    28. Планування продажу туристичного продукту.
    29. Основні етапи створення туристичного підприємства.
    30. Розробка засновницьких документів.
    31. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування.
    32. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства турбізнесу.

- 33. Виробнича база підприємств туристичного бізнесу
- 34. Особливості управління підприємством туристичного бізнесу.
- 35. Суб'єкти управління.
- 36. Основні підсистеми управління туристичним підприємством.
- 37. Роль персоналу підприємства.
- 38. Ризики в туристичній діяльності.
- 39. Суть і зміст маркетингу в туризмі .
- 40. Організація і контроль маркетингу туристичного підприємства.
- 41. Формування ціни та туристичний продукт.
- 42. Механізм ціноутворення в туризмі.
- 43. Фактори формування ціни на туристичні послуги.
- 44. Політика цін на туристичні послуги.
- 45. Структура ціни на туристичний продукт.
- 46. Методи ціноутворення в туристичних фірмах.
- 47. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства.
- 48. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі.
- 49. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами.
- 50. Використання рекламних засобів для просування турпродукту.
- 51. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач зобов'язаний наполегливо оволодівати знаннями, на занятті бути уважним, брати активну участь у роботі під час занять, бути попередньо підготовленим до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконувати всі завдання.
2. Здобувач повинен сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски занять без поважної причини та запізнення на заняття не допустимі (здобувачі, які запізнилися, до заняття не допускаються).
3. Здобувач має бути дисциплінованим й організованим, дотримуватись правил суспільного життя. Розмовляти, повернатися та вставати з місця на заняттях можна лише з дозволу викладача. Здобувач не повинен на занятті заважати підказками, виправляти відповідь товариша можна тільки з дозволу викладача.

4. З навчальною метою під час заняття мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

5. Здобувач повинен виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. При виконанні робіт до захисту допускаються ті роботи, у яких дотримується політика академічної доброчесності та які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на plagiat. Несвоєчасне виконання поставленого завдання/роботи знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 20 %.

6. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

7. Здобувач має берегти й зміцнювати власність Університету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996, № 30, ст. 141) /зі змінами/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144) /зі змінами і доповненнями/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

3. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112) /зі змінами і доповненнями/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

4. Цивільний кодекс України (Відомості Верховної Ради України), 2003, № 40-44, ст. 356) /зі змінами і доповненнями/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

5. Закон України «Про туризм» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 31, ст. 24) /зі змінами і доповненнями/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>

6. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 14, ст. 96 /зі змінами і доповненнями/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

7. Закон України «Про захист прав споживачів». Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 30, ст. 379 /зі змінами і доповненнями/. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>

8. Закон України «Про стандартизацію». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 31, ст. 1058. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>

9. Закон України Про технічні регламенти та оцінку відповідності.

Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 14, ст. 96. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

10. Міжнародна готельна конвенція стосовно укладання контрактів між власниками готелів та турагентами. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_417#Text

Базова література:

1. Кіріяджи В.В. Правове регулювання галузей турбізнесу: учебов. посібник. Донецьк: ДІТБ, 2017. – 339 с.
2. Кубах А.І., Коляда Т.А, Харитонов О.В. Правове регулювання туристської діяльності: Навчальний посібник. Х.: ХНАМГ, 2015. – 282 с.
3. Мальська М. П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія і практика. Підручник. 2-вид. перероб. та доп. – К.: Центр учебової літератури, 2021. – 368 с.
4. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств - К. : Центр учебової літератури, 2020. – 248 с.
5. Мельниченко С.В. Управління бізнес-процесами в туризмі : монографія /С.В. Мельниченко, К.А. Шеєнкова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 264 с.
6. Менеджмент туристичної галузі [Текст] : підручник / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, Л. В. Соколова ; Міжнар. ун-т бізнесу і права. Стереот. вид. Херсон : Гельветика, 2017. – 580 с.
7. Панченко Ю. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму [Текст] : навч. посіб. / Ю. В. Панченко, О. Є. Лугінін, С. В. Фомішин. Стер. вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. – 342 с.
8. Планування і організація туристичного бізнесу в Україні: Збірник нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київ. ун-т туризму, економіки і права. К.: Юрінком Інтер, 2014. – 640 с.
9. Сагалакова Н.О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія / Н.О. Сагалакова. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 416 с.
10. Ткаченко Т.І., Мельник С.В., Новак М.В. Управління якістю готельних послуг: монографія. К.: КНТЕУ, 2016. – 234 с.
11. Туризм и гостиничное хозяйство /Под ред. А.Д.Чудновского. М.: Издательство ЭКМОС, 2017. – 400 с.
12. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу: кредитно-модульний курс. [текст] навч. посіб./ Н. М. Тягунова, О. А. Спориш, Л. В. Іржавська. – К.: Центр учебової літератури, 2021. – 130 с.

Додаткова література:

1. Кабушкин Н.И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостини и ресторанов: учеб. пособие. Минск: Новое знание, 2016. 216 с.
2. Павлик В., Тесленко В. Права людини: міжнародні договори ООН та Ради Європи / Комітет виборців України. К.: Факт, 2017. 151 с.
3. Погорілко В.Ф., Головченко В.В., Сірий М.І. Права і свободи людини і громадянина в Україні. Київ, 1997. С.24-25

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.tau.org.ua> – Всеукраїнська громадська організація – Туристична Асоціація України.
2. <https://us.france.fr/en>.
3. <http://www.world-tourism.org> – World Tourism.
4. <https://www.tourism.gov.ua/normativna-baza> – Державне агентство розвитку туризму.
5. <https://aigu.org.ua/zayavi-na-vstup/> – Асоціація індустрії гостинності України.

Розробник:

доц. кафедри менеджменту,
канд. пед. наук, доц.

Діна ТЮРІНА